

DEPAD COVID SALGINI SÜRECİNDE EĞİTİM REHBERİ

Bu rehber akreditasyon başvurusunu yapmış olan kurumlara DEPAD politikaları ve işleyişine uygun olarak uzaktan eğitim ve alternatif değerlendirme ve müfredat değişiklikleri hakkında bilgilendirme yapılması amacıyla hazırlanmıştır.

Bu süreçte

1- Akademisyenlerimiz ve doktorlarımızın yanı sıra öğrencilerimizin, hastalarımızın ve çalışanlarımızın güvenliğini sağlamak önceliğimiz olmalıdır. Sağlık bakanlığı, YÖK ve lokal yönetimlerin kararları yakından takip edilmeli, bu kararların uygulanması sağlanmalı, süreç ve sonuç ile ilgili geribildirimler ilgili birime iletilmelidir. Bu kararlara bağlı eğitimde yapılan değişiklikler raporlanmalıdır.

2- Uzaktan eğitimin YÖK tarafından desteklenmesi, denetlenmesi ve üniversitelere bu konuda gerek eğitimler gerekse altyapı hazırlıkları açısından olanak sağlanması ve öğrencilerin asgaride fırsat eşitliğine sahip olmaları için bir takım koşullar getirilmesi hususunda dekanlar konseyi ve ilgili paydaşlar aracılığıyla öneri sunulmalıdır.

Ayrıca “veri güvenliğinin sağlanması” ve “verilerin geleceğini tayin etme” hususları da stratejik olarak planlanmalıdır. Bu konuda akademisyenlerimizin çalışmaları desteklenmeli, ARGE takımları oluşturulup gönüllü çalışmak isteyen hocalar için olanakların oluşturulması düşünülebilir.

3- Güncellenen otorite kararlarına adapte olabilmek, doğru planlama yapmak, planlanan uygulamak, sonuçları kontrol etmek ve döngüdeki sıkıntıları ortadan kaldıracak önlemleri almak için hızlı hareket etmek önem kazanmıştır.

4- Durumu kontrol altına almak için kararların mevcut en iyi bilimsel olarak doğrulanmış bilgilere ve mevcut klinik uygulama ve enfeksiyon kontrol protokollerine dayandığından emin olunmalı ve kolektif bir şekilde hareket edilmelidir.

5- Online eğitime geçiş sürecinde öğrencilere ve akademisyenlere adaptasyon için gerekli zaman tanınmalı, gerekli eğitimler belli aralıklarla bir plan çerçevesinde verilmeli, her türlü teknik destek sağlanmalı ve geri bildirimler alınmalıdır. Bu geribildirimler sistemin işleyişindeki eksikliklerin ortaya konması ve giderilmesi için önem arz etmektedir.

6- Kurumlar öğrencileri için “ders video kayıt materyalleri” üretmeli ve zamanında güncellemeli, öğrencilerin bu materyalleri derse katılım sağlayamadığı durumlar veya ders tekrarlarında kullanmalarına olanak sağlayacak şekilde paylaşmalıdır.

7- Öğrencilere gerekli hallerde korku ve endişelerini gidermek üzere rehberlik hizmetleri verilmesi düşünülmelidir.

- 8- COVID salgını süreci için önerimiz fakültelerin programda tanımlanmış olan mezun yeterliliklerini karşılayacak yeni bir acil durum ders planlamasını yapmasıdır. Bu süreç esnek olmalı ve her fakülte kendi olanaklarına göre hareket etmelidir; ancak sonuçta tanımlı mezun yetkinliklerinin hangi planlamayla nasıl uygulandığının kontrol edildiği ve ölçüldüğü, sonuçlara yönelik önlem ve iyileştirmelerin nasıl yapıldığı bir rapor halinde sunulmalıdır.
- 9- Online eğitimde teorik derslerin senkron yada asenkron bir şekilde verilmesi bir çok fakültede sağlanmıştır. Ancak, bu virüsün solunum yolu ile hızlı bulaşı ve özellikle diş tedavilerinde tükrük, su ve hava damlacıkları nedeniyle nozokomiyal enfeksiyon görülme oranının yüksek oluşu teorik derslerin yanı sıra birebir uygulama gerektiren diş hekimliği klinik eğitiminde risk yönetimini oldukça zorlaştırmaktadır. Üçüncü, 4. ve 5. sınıflarda yapılması gereken klinik uygulama dersleri ve motor beceri gerektiren simülasyon laboratuvarlarında gerçekleştirilen prelinik uygulamalar yapılamamaktadır.
- 10- Online eğitim için en önemli husus tüm paydaşların gerekli ve önerilen kaynaklara(ders notu, dergi, kitap vs) elektronik ortamda ulaşmalarının sağlanmasıdır. Bu nedenle kurumların kütüphane olanaklarını yeniden gözden geçirmesi ve uzaktan erişimi aktif hale getirmesi önemlidir.
- 11- İnternet ortamında bilgiye ulaşmak avantaj olduğu kadar dezavantaj da sergilemektedir. İnternet ortamında bilgi kirliliğinin olduğu herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Öğrenci seviyesinde doğru bilgiyi ayırt etmelerini beklemek imkansızdır. Kaynaklar denetlenmeli, öğrencilere kaynaklar konusunda yönlendirme gerekli yönlendirmeler yapılmalıdır.
- 12- Günümüz teknolojik gelişmelerinin ışığı altında ve çağdaş eğitim yöntemlerinin gereği olarak, yüksek düzey motor beceriye dayalı prelinik derslerinin sanal gerçeklik (virtual reality) veya yapay zeka (artificial intelligence) yöntemleri ile gerçekleştirilmesi beklenir. Ancak bu sistemlerin yüksek maliyeti ve öğrenci sayısının fazla oluşu bu uygulamaların ulusal standartlara entegre edilmesi için engel oluşturabilir.
- 13- Düşük düzey motor beceri gerektiren prelinik uygulamalarda izlemeye dayalı (formative) bir eğitim modeli düşünülebilir. Öğrencilere yapması gerekenler aşama aşama hocalar tarafından hazırlanan eğitim videoları ile gönderilir. Öğrencinin her aşama için evde yaptığı beceriyi video olarak eğitime geri yollaması ve doğruyu yapana kadar eğitmen takibi yapılabilir. Öğrenci sayısı çok ve öğretim üyesi az olan kurumlarda (eğitmen başına ortalama 8'den fazla öğrencinin düştüğü durumlar için) iş yükünün fazla olması, hem öğrenci hem eğitici açısından bu yöntemin de uygulanmasını zorlaştırabilir.

- 14-** Online ölçme değerlendirme sistemlerinde sonuca dayalı (summatif)-eğitim süreci sonundaki tek bir sınavla değerlendirmeden çok aşamalarla izlemeye dayalı “Formatif” değerlendirme tercih edilmelidir. Soruların hedef düzeyleri yüksek olmalıdır. Hatırlanarak değil üzerinde düşünülerek cevap verilecek şekilde sorular sorulmalı; öğrencilerin birbirlerinin işlerini kopyalamaları gibi öğrenim çıktısına hizmet etmeyen uygulamalardan korunma sağlanmalıdır. Değerlendirmeler sözlü olarak ve kayıt ortamında; küçük gruplar halinde ve öğrenci ile yüz yüze görüntü sağlanacak şekilde yapılabilir.
- 15-** Ölçme değerlendirme aktiviteleri için eğitimcilerden ve öğrencilerden geri bildirimler alınmalıdır. Geri bildirimlerle sistemde gerekli değişiklikler planlanacaktır. Sınav sonuçları ve sınav başarıları değerlendirilmeli, eğitimcilere de geri bildirimde bulunulmalıdır.
- 16-** Uzaktan eğitim; yüz yüze eğitim yöntemlerinden farklı eğitim ve değerlendirme modellerini gerektirmekte; eğitimci ve öğrencilerin çağdaş ve teknolojik bilgisayar destekli sistemlerle tanıştırılması, uygulamalar yapılması gibi “Eğitiminin eğitimi” ve “Öğrencilerin eğitimi” konularında da hazırlıklar ve programlar yapılmasını gerektirmektedir.
- 17-** Bu süreçte ilgili otoritelerin aldığı kararlar değişiklik gösterebileceği için alınan kararlara adaptasyonu sağlamak için hızlı hareket edilmeli program değerlendirme toplantıları daha sık yapılmalıdır. Fakülte Yönetim Kurulu ayda bir defa online olarak toplanmalıdır.
- 18-** Bu salgının bize sağladığı kazanımlar sayesinde, zaten geleceğin eğitim sistemi olan karma (blended) - yüz yüze ve online eğitimin bir arada olduğu sisteme geçişte önemli adımlar atılacak, gereken hazırlıklar planlanacak ve uygulanacaktır.
- 19-** Klinik uygulamaların yapılabilmesi için yaz okullarının oluşturulması ve yeni ders planı /acil durum planı yapılması gerekecektir. Bunun için gerekli altyapı hazırlanmalı mezun yeterliliklerini karşılayacak bir planlama yapılmalıdır. Eğitim kadrosu da gereken hazırlıkları planlamaları için önceden bilgilendirilmelidir.
- Bu salgının yaz dönemini de kapsamaması halinde yaz okulu açılmaz ise 3,4 ve 5. sınıflara ne zaman uygulama dersleri tamamlatılırsa bu tarihten sonra (Ekim, Kasım yada Aralık) yeni dönemi açma da bir alternatif plan olarak düşünülebilir.
- 20-** Son sınıf öğrencilerinin klinik uygulamaları yapamamaları mezun olamamalarına ve mezuniyet sonrası yapılacak olan “Diş Hekimliğinde Uzmanlık Sınavı (DUS)” na katılamamalarına neden olacaktır. Öğrencilerin hak kaybına uğramaması için öğrencilerin kalan klinik uygulamaları hızlandırılmış programla tamamlayarak sınava katılımlarının sağlanması, sürecin beklenen tarihten daha uzaması durumunda, klinik uygulamalardan muaf sayılmaları veya sınav tarihinin ertelenmesi gibi değişikliklerin

planlanması da önem arz etmektedir. Bu konu ile ilgili üst yönetimlerle iletişime geçilmesi faydalı olacaktır.